

JADRANSKA ZARJA

Političen, podučiven i kratkočasen list.

Izhaja dvakrat v
meseču, vsako
1. in 3. nedeljo.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni vrednik:

G. H. MARTELANEC.

Naročnina znaša
za tri mesece
30 novčičev.

Prestolni govor

katerega so naši naročniki gotovo že v družih časniki brali, je političnim razmeram popolnoma primerin.

Ministerstvo, katero je ta govor sestavilo, moralo je biti vže prepričano, da dalje ne more i nazaj ne smé. Ta govor je jasna priča dveh pomembnih resnic: prva resnica je ta-le: Sedanja državna ustava se ne more v život uvesti; druga resnica je: vladni može z vsemi svojimi „aparati“, kakor so: umetno sestavljeni, nenaravni državni zbor, i toliko drugih zborov i skupščin, z vsemi podporami časopisov — domačih i ptujih — kateri časopisi so morali delati javno mnenje, i z vsemi družimi pripomočki, katerih ima ministerstvo obilo pri rokah — z vsem tem ni moglo naše ministerstvo nič opraviti! Vse kazni in globe, vse ječe, v ktere so se zapirali protivnih časnikov uredniki, niso ministerstvu nič pomagale — ono je moralično propalo celo tam, kjer je poprej imelo največ simpatije. To je druga resnica, ktere nobeden misleč i pravičen človek ne tají — „nimbus“ okoli Giskrove glave, kako hitro se je ta razkadil! Tisti, ki so ga najbolj čestili, ki so ga imeli za predritelja avstrijske države, za velicega svobodnjaka, očitajo mu zdaj javno, da jih je prevaril.

Poprejšnji prestolni govori so z gorečo in vzvišeno besedo ogrevali in povzdigali srca, zadnji govor pa je mlačen in suh ter vidi se mu očitno, da v ministerstvu zaradi njegovega zapopadka ni bilo edinosti, ker je tako sestavljen, da ga vsakdo lahko obrača, kakor hoče. In to je njegova največja cena, ker iz tega se vidi, da presvitla krona vidi žalosno državno stanje in da želi, da se to stanje poboljša. V tej želji je prišel tedaj sam cesar svojim narodom naproti. Ministerstvo, katero se jim je vedno upiralo, izgubilo je s tem vso podlogo, njegove ure so preštete. Veliko je grešilo, Bog mu grehe odpusti! Solnce novega leta posadi nove može na ministerske stole; da bi oni boljši razumeli čas i njegove tirjatve, da bi pravični bili na vse strani! Iz žalostnih izkušenj bodo lahko zajemali modrost. Široko odprta knjiga bode ležala pred njimi, ktera bode, kakor angelj pred sodnjim dnevom trobentala državnim možem; če bodo slušali nje glas, mogoče, da se Avstrija zopet vzdigne do stare slave, ako pa bodo prezirali to knjigo, tedaj napoči brez dvombe Avtriji sodnji dan, in ta sodba jej, žalibog, ne bode mila. Kdor ima ušesa, naj tedaj posluša, in kdor ima oči, naj spregleda, kajti skrajni čas je, vsako odlašanje je gotova poguba.

Brezobzirno nemško politiko!

je zarjúl 29. listopada rujoveči lev nemško-nacijonalec dr. Strohal. Mi se temu nikakor ne čudimo, kajti navajeni smo že takovih besedi od nekdanj i zgodovina avstrijske države bi nam jih vedela naštet i na stotine. Saj se pri nas že od davnega časa sem poskušajo avstrijskim Slovanom zamašiti usta, da se ne bi mogli pritoževati o nezmotljivosti avstrijskih diplomatov. Pokazalo se je že mnogokrat, v zadnjem času posebno v Dalmaciji, kam tako brezobzirno ravnanje pelje, ali našim gospodom to malo vodo kali, saj gre to vse zoper barbarske Slovane, ki ne govore blaženega kulturnega jezika nemškega. — Da Giskra more, gotovo razpiše popolnoma odpustke tistim ljudem, ki so delali in delajo še današnji dan zoper slovanstvo, priča tega so nam brezštev ilni križčki, katerih vladi nikoli ne zmanjka, kedar

velja na prsi jih pripeti največim našim sovražnikom i renegatom. Voda že teče našim Nemcem v grlo, pa vendar ne nehajo kričati na vso moč: Brezobzirno nemško politiko!

Oglejmo si te besede nekoliko natančneje!

Germanizujoč i centralizujoč Jozefinizem je tlačil Slovane že od 1790. leta ter jim jemal vse socijalne i politične pravice. Slovanski kmet je bil le takrat dober, kedar je bilo treba davek plačati i državi iz kakove večje zadrege pomagati, sicer pa se je zasramoval i njegov jezik se per xax' εποχην imenoval pesje lajanje. Njegove žulave roke so bile le dobre za vražjo tlako, kedar je pa bilo treba kakovo večo službo opravljati, pustili so ga na strani ter jo izročili drugemu, četudi menj sposobnemu človeku, da je le svojo narodnost zatajil ali nemec bil. Peščica Nemcev je gospodovala v svojej predrznosti nad veliko množico zatiranih Slovanov, katerim se je blaženost ustave le od deleč kazala, ko dušam v vicah nebesa, samo da so večje poželenje po njej dobili, to se ve da, tako predelanej, da bi bila njim dala tiste pravice, kakor so jih vživali Nemci; kar se pa ni moglo nikakor zgoditi, ker hlapci ne morejo že moralično enakovredni biti s svojimi gospodi. Da so bili pa Slovani le hlapci napuhnj enim Nemcem, to je vsakemu dovolj znano.

Ko se je 1848. leta začelo občno gibanje i so tudi Slovani temu pristopili, odstopili so Nemci na videz od germaniziranja tujih narodov, to pa le za toliko časa, kakor se jim je prav zdelo, da dosežejo svoje črne namene. Ko se jim je pa od nasprotne strani razodela želja po federativnej Avstriji, napeli so takoj svoj greben ter dali razumeti, da ni za las ne odstopijo od svojega namena, centraliziranja namreč. Veliko se je od takrat spremenilo, gospodujočim Nemcem so delali Magjari sitnost, dokler se jim oni niso vdali, da so vstvarili dualizem. S tem so naši prusomani zgubili imeniten del svojega gospodstva i zelo jih je to v srce peklo, tolašili so se pa vendar s tem, da imajo vsaj neko hegemonijo — če se sme absolutno gospodstvo tako imenovati — nad Slovani. Ko so pa začeli zopet Čehi, Poljaki, Slovenci povzdigovati glasove, zbesneli so i po zadnjih prigodkih v Dalmaciji sami niso vedeli, kaj bi storili, toraj so začeli misliti, kako bi jo izpeljali na drug način. V tem jim pride Giskra na pomoč s projektom, ki je hrom na obeh nogah, pa mu je vendar mojster vedel dati berglje, na ktere se opira, da se ne vidi tako nagnusen.

„Svojega gospodstva“, tako vpije on, „vedite Slovani! nočemo izgubiti, prej pomagamo sami Avstrijo razdjati ter pobegnemo k Prusiji.“

Pa kaj, ker, kakor Nemci sami trdijo i je temu celo Dr. Strohal prikimal, imajo Slovani očitno, ako se pošteno ravna naravno večino. To se mora odstraniti. Proč tedaj z Galicijo, Bukovino i nemirno Dalmacijo! — potlej pa — no potlej imamo vsaj Čehi i Slovence v krempljih. Tako govore ti ljudje ter se smeja jo, kakor že svojega vspeha veseli zadovoljno v pest, mi se pa moramo na vse pripraviti, da tudi, ako bi se to zgoditi vtegnilo, kar se verjetno ne bo, pozneje pokažemo, da se z nami ne da igrati, kakor s kupljenimi soldatki.

Krasna nekdanja Avstrija! kaj še vse tvoji praki ne storé iz tebe, vedi si kdo, koliko različnih — izmov še učkaš i naposled bi se utegnili resnično izpolniti, kar piše „Zvekan“ o nekej perfidnej žalostnej Avstriji. I do vsega tega smo prišli po onej klik i, ki je zapisala na svojo zastavo: „Rücksichtslos deutsche politik!“

POSLANICA

udanosti Sv. zboru vatikanskemu, katero katoliško društvo v Trstu po svojem preizvišenem škofu pred noge poklada Sv. Očetu papežu.

Sveti Oče!

Že se bliža praznik neomadeževanega spočetja preblašene device Marije, sveti dan, katerega se zberó škofje vesoljnega katoliškega sveta v častiljivi Baziliki (cerkvi) sv. Petra v Rimu.

Že je preteklo tri sto let, odkar je bil sklenjen zadnji sveti zbor v Tridentu, ki je branil resnico proti napadom Luteranov in drugih krivovercev in je zares ponovil cerkveno življenje s svojimi postavami, ki so bile od vseh dobrih z veseljem sprejete.

Vesoljni zbor pa, katerega ste Vi sklicali, Sveti Oče, ima nalogo braniti katoliško vero zoper napade današnjih nevernikov, in dajati zveličavne postave v vedno večji prid duhovstva in ljudstva.

In ravno zato mi, véni sinovi svete katoliške cerkve in zastopniki katoliške družbe v Trstu, nemoremo več zadrževati obilnosti svojih čutov, ne radosti svojih src, ko vidimo, kako na sam Vaš migljaj pripravljeni škofje se vzdigujejo od vzhoda in zapada, od Juga in Severja in se ne bojé truda dolgega potovanja, ne nevarnosti viharjev, ne nezgodnosti bolezni, ne zadržkov starosti, temveč vsi enega srca potujejo proti večnemu mestu, kjer se nahajajo grobovi slavnih Apostolov sv. Petra in Pavla — proti Rimu, ki je glavno mesto vsega krstjanstva. O ganljiva prikazen zares, kateri se čuditi morajo celo nasprotniki!

Mi očitno kažemo svojo katoliško vero ter spoznamo z mislijo in srcem, da Kristusova cerkev, kakor sv. Evangelje nas uči, je postavljena na nerazrušljivo podlago, da jo tudi peklenske vrata nikdar ne premagajo, ker ima nezmotljivo učiteljsko predstojništvo, zakaj sveti Duh ga podpira in On mu navdihuje resnice, katere potem vernim oznanjuje.

Zategadel mi sprejememo kar naravnost in brez vsega pomislika vse, kar vesoljni zbor sklene in odloči v verskih zadevah in gledé na čudorednost, kakor tudi vse zapovedi, gledé na pošteno keršansko življenje, katere ravno ta zbor razglasi Bogu v slavo in vernim v prid. Odločbam in zapovedim, katere Vi poterdite, Sveti Oče, bomo se mi vselej ponižno podvračali in jim bomo popolnoma pokorni.

In to je, Oče vseh vernih, slavni Glavar katoliške cerkve, namestnik Kristusov na zemlji, to je ponižni dar naše neuskrnljive udanosti svetemu Sedežu, katerega po Svojem preljubljenem škofu Vam pred noge pokladamo.

Sprejmite blagovoljno, Sveti Oče, ta poklon Svojih otrok in združite ga z neštevilnimi pričami ljubezni, ki jih prejmljete od vseh krajev sveta — naj tudi to prizadene nekoliko tolažbe Vašemu otožnemu srcu. Mi pa bomo pošiljali do

trona milosti naj gorečnejše molitve, da pride na Vas obilni blagoslov nebeški, da vesoljni zbor vatikanski, ki je naj večja dogodba Vašega slavnega vladarstva, obrodi obilno dobrega za nevesto Jezusa Kristusa.

Dočakajte Sveti Oče, da preučakajte dvajset in pet let Svojega vladarstva, katerih do sedaj še nobeden Papežev ni dočakal — in potem, ko boste videli zmago cerkve, zaspite v Gospodu kakor novi Simeon — vstopite slavno v nebeški Jeruzalem, sprejmite večno plačilo za trude in terpljenja, katere ste prestali v Svojem zemeljskem potovanju.

V tem zaupanju padamo polni spoštovanja na kolena, Vam ljubimo sveto nogo, ter ponižno prosimo apostolkega blagoslova.

V Trstu, na praznik darovanja Marije Device 21. septembra 1869.

Zastopništvo katoliške družbe.

DOPIS.

V Črničah, 1. dec. „Domovina“ i nje dopisnik g. W. si prizadevata zaupnici, katero smo podpisali gg. Tonkliju i Žigonu. zaničevati zato, ker jo je podpisalo več takih, ki samo svoje ime podpisati znajo. Kaj bistroumen, ustavoljubljen človek temu poreče? Ali zato, ker mi kmetje nismo izsolani, naši podpisni nič ne veljajo? To uže dobro vemo, da kmet dostikrat mora previdin biti, predno se kam podpiše, ker je sleparij dosti; ali tu smo se podpisali prostovoljno, ker nas je vodilo prepričanje, in v zvesti smo si, da bi mi bili podpisali zaupnico gg. poslancem, ki so nam hrbet obrnoli, bolj bi spoštovali naše slabo podpisane zaupnice. Kdor zaničuje kmetove podpise, naj jih išče od gospode, kmet pa naj mu hrbet pokaže, ker od takega človeka nima nič pričakovati; taki ljudje so se izučili v tistej šoli, ktera ima kmeta le za tlako, za davke i zato, da bi za državo i gospodo kri prelival. Za resnico čudili smo se tacemu očitjanju v ustavnej, svobodnej Giskrovej dóbi, ktera, hvala Bogú! tudi vže konec jemlje

„Črničan“, v imenu več družih.

DROBTINE.

(Porotna sodba.) Urednik tukajšnjega časnika „Juri i pušo“, g. G. M. Martelanec, je stal 16. i 20. t. m. pred porotniki. V obeh pravadah, katere so bile v italijanskem jeziku, so porotniki izrekli »Nekriv« V prvi pravdi se je zagovarjal sam, v drugi pa je imel zagovornika g. dr. Nakiča. — Zelo nas veselí, da so porotniki Italijani spoznali slovenskega urednika za nekrivega, ker je to spravi zelo ugodno, in iz srca pozdravljamo „Cittadina“, ki z gorko besedo to sodbo omenja in porotnike hvali. — Prihodnjič več o tem.

* (Iz Trsta) se je pisalo v „Wanderer“, da je slovensko gibanje v tržaški okolici zaspalo, da so čitalnice zaprte, i da je to deželna vlada vse tako napravila in mestno svetovalstvo

Kdo je nedosleden?

(Konec.)

Od strani pa druge tud je znano, Kako on i vsa njegova stranka, Ktera ima v rokah zdaj krmilo, Z mladočehi zlo grdó postopa, Dasiravno só se kot Husiti Z Rimom sprli i s katoličanstvom Skoro bolj kot nemški lib'ralúhi. Vendar njim tud milosti ne skaže, Nego zolč i strup tud ná-nje meče Ker tud óni so takó nesrečni, Da kot mi, so slavske korenine I ne dajo Nemcem se pod nóge, Ki le grdit' sla vsaki jezik znajo. 'Z téga vidi i lehkó spozná se Kako strahovita je nesramnost, Ako pesnik se 'prokletih grabelj' Hvali, dá še vedno je dosleden. Z téga tudi lehkó je spoznati Kaj veljá njegóvo „rodoljubje“ I kaj vredno je „svobodoljubje“, Ktero v blattu svojem prežvekuje. — Slepemu vže mora biti jasno, Kam da meri s svojim lib'ralizmom, On i nemška vsa njegova stranka

Ktera ljubi Turka i biriča, A duhovna črti ko h—. Dobro jim je iz volitev znano, Da Slovenci so nepremagljivi, Dokler v zvezi s svojim so duhovstvom; Torej dá bi nam do živa prišli, Za nalógo prvo so spoznali, Duhovništvu čast, veljavo vzeti, Ter slovensko ljudstvo preslepti, Da duhovne svoje bi črtilo Ne pa kakor varhe jih ljubilo, Modrovali namreč so takó-le: „Purgarji so večidel(?) vže naši; Če še ljudstvo varhe te zavrže, Potle bomo brezi vse težave Učiteljstvo kakor tud župane I vse druge manj odločne varhe Z lepa ali z grda pridobili Ter Slovenstvu—konec naredili.“ To nam, mislim, jasno dokazuje, Zakaj Dežman i njegova stranka Duhovništvo tak peklensko črti I pri vsaki priliki napáda. — Res duhovni tud so vsakojáki; Ali tó ne sme se pozabiti,

Da duhovni angelti tud niso, Nego da podvrženi slabostim So človeškim kakor vsaki človek. Pa če tudi angelti bi bili, Če bi le slovenski govorili, Težko bi tagblattarjem dopali, Kamo-li tagblattovem' očetu? — Kader torej ližejo se ljudstvu Dežmanóvci, mu prisegovájje Večno ljubav, sámó če znebí se Svojih varhov — národnih duhovnov; Zdé podobni on' mu mi se volku, Ki ovčicam tud ljubáv je hlinil, Ter zvestobo večno jim obečal, Če le psov za varhov iznebijo Ter se njemu v varstvo izročijo. Naš pogin je torej cilj i konec Briško-turškega liberalizma, Kójega nam pev'c „prokletih grabelj“, V svojem blattu dan za dnevom hvali.

'Z téga bogme lehkó je spoznati Kamo zášel, kamo da zabradel Tužni pesnik — grabelj je prokletih, I kaj čaka nás če se mu vdámo. Ker če sam tud ne bi bil tak zloben

I če bi še zdaj kakóva iskra Rodoljubja njemu v srcu tlela, Kar še vedno v svojem blattu trdi S tem si bogme nismo mi nič bolji, Ker od volkov, kterim nas izdaja, Še kaj tac'ga misliti ne more.— Čas se torej zopet je povrnil, Da Slovenec, ko pred tistó leti, Bo si volil srečo al nesrečo, Zbral življenje ali pogubljenje. Bože daj, da srečneje bi volil, Kakor se pred tisuč let godilo, Ko so Nemci svoj namén 'dosegli Ter slovensko ljudstvo naplahtáli Da se v varstvo njihovo je vdalo A učence slavne zapustilo Svetega Cirila i Metoda. — Od takrát — svedoč zgodovina, Da Slovanom rod za rodóm zginja V žrelo nénasitljive Nemčije. — Ravno to nas čaka še ostale, Če držali onih bi se volkov, Ki hoté nas z antikristom streti, Kar do zdaj nas z bogom niso mogli.— Dežman se scer vedno še izdaja, Za kristjana kakor za Slovana,

pripomoglo. — Da je deželna vlada v Trstu Slovincem še bolj neprijazna, nego sam „sedaj še“ minister Giskra, to je res; da je mestno svetovalstvo še huje delalo zoper okoličane in vzlasti čitalnice, to je zopet res; neresnica pa je, da so čitalnice propale, prav zdaj se zopet z novo močjo vzdigujejo; podpisan je bil, to je zopet res, vsem smrten list, i naši sovražniki so mislili, da so uže vse dobili; ali niti uradna mogočnost, niti angeljsko mestno svetovalstvo z g. Hermetom, kterege je deželni naš poglavar, kadar še ni bil tajni svetovalec, tako lepo sprejel ter povdarjal, da je on rojen za državni zbor (!) — ni jih mogla zadušiti. Ko se je bataljon razpustil ter so se vse vprek trosile laži, uradne i neuradne, takrat za resnico ni dosti manjkalo, da se ni kaj takega zgodilo, kakor se godi zdaj v nekem drugem kraju, ali previdnost samih okoličanov in tistih, ki mislijo dobro ž njimi, ovrla je vse to. Laška revolucijna stranka je namerjavala napraviti med okoličani vpor zoper vlado, ker je dobro vedela, da bi iz te setve ona njive požela; zmotila se je. — Še nekaj moramo opomniti. Kakor se je vnel vpor v kotorskem okrožji, precej je bila revolucijska stranka v Trstu celo mirna, kajti nje namen je, buditi v primorskih deželah samo upor zoper Avstrijo, zato se je ta stranka začela v zadnjem času zopet dobrihati Slovincem sploh in okoličanom posebe; od tod ta tihi mir v Trstu; „Cittadino“, organ te stranke, nam je temu porok. Kdor naše okoliščine pozna, vé, da je to resnica, ni mu treba vpraševati niti Möringa, niti policije, ker niti Möring, niti policija nista storila miru, ampak dogodbe same. Pride čas, ko bomo o tem temeljito govorili.

* (Rojanska čitalnica) napravi na novega leta dan Besedo z deklamacijo in igro „Peter čopek“; vljudno vabi ude Odbor. — Neudje se povabijo z listki.

* (Ljudskih šol nadzornik v Istri) je trd nemec, ki slovanščine čisto nič ne umeje. Ministerstvo ga je postavilo po §. 19 za tacega! Zanašamo se, da pokliče tudi kakega Turka, nemščine nevesčega za ljudskih šol nadzornika v zgornjo ali spodnjo Avstrijo, da se kultura tam bolj razširi. Sedaj še le umejemo, kaj pomenja stari avstrijski pregovor: Avstrija erit in orbe ultima.

* („Narodni dom.“) Osnovni odbor za zidanje „Narodnega doma“ se je ustanovil ter je že prosil vladnega privolenja za pripravljalna opravila. Brž ko dobi to privolenje, sestavi pravila za delnično društvo, da jih ministerstvu pošlje v potrjenje. Med tem časom naj bi domorodci po vseh slovenskih krajih med vse kroge širili to misel in razkazovali veliko korist „Narodnega doma“, da se potem lahko koj resno prične velevažno delo.

* (Porotna sodba.) Urednik „Slov. Naroda“, g. Tomšič, je imel tri porotne obravnave. V vseh treh je bil soglasno za nekriviga spoznan. Slava porotnikom! Zagovarjal ga je izvrstno g. dr. Razlag.

Ali srce da mu najbolj bije
Za napredk i kulturo zlato. —
Kako pravi takim se kristjanom
Kterim már ni cerkve poslušati,
Izveličar sám nam je povedal.
Naj si torej to zapomni. Kar pa
Se omike i napredka tiče,
Da duhovstvo naše je ne ljubi
Ter neumnost i temoto širi,
Laž je grda i takó nesramna,
Kakor bila je pred tisuč leti,
Ko so vedno vražji Nemci vpili,
Da Ciril, Metod sta krivoverca
I da pravo vero sovražita. —
Kakor nekaj ni jim b'lo za vero,
Tako zdaj tud ni jim za -omiko,
Marveč njim je samo za
gospodstvo,
Za gospodstvo i ponemčevanje.
Od tega jim már ni odstopiti,
Če tud vid'jo žalostne nasledke,
Da država hira in umira,
Sámo da slovanstvo se — zatira.
I takóve stekle slavofage,
Ki so se od Bog ve kod pritepli,
I nesramno vselej godrnjajo,
Če slovenski glas le kje zasliš'jo,
Naš „dosledni“ blatnovaški
grabljár

Imenuje „echte patrioten“,
S hofratijo jim clo žnablje maže,
Ko da zgubil grablje je proklete,
Al pozabil, za kogá jih ima. —
Zdaj začel je spet otrobe vezat,
„Da držal je zvěsto z narodnjáki
Ko je za omiko šlo jezika,
Za omiko i za obveljavo;
Zdaj pa dá je to mu nemogoče,
Ko dežele „starozgodovinske“,
Hté trgáti i nové kováti,
Češ, da tó je tak pregrešno delo,
Da vsak pravi patriot se mora
Obrnít' od njega z nejevoljo“ —
Táko Dežman v svojem blattu
žveči. —
Vrabcem clo na strehah je vže
znano,
Káko prej nas grabljár je
zavračal,
Ko še večidel za obveljavo
Le jezika smo se poganjali;
Češ, da „sprache“ je le —
„nebensache.“ —
Scer pa tudi laž je to nesramna,
Da se nam je še le izneveril,
Od kar vidi, da si mi Slovenci
Tirjamo zedinjeno Sloven'jo.
Kajti kómu ne bi znano bilo,

* (Za slovník slovenako-nemški) nabrane rokopise je, po razgovoru z g. knezoškofom, deželni odbor prevzel; po dovoljenju njegovega namestnika prečast. ravnatelja bogoslovnega semenišča i kanonika g. Kramerja, bodo nekteri za to izbrani gg. bogoslovci naj poprej vse raztresene rokopise v red spisali i tako prihodnjemu vredniku gradivo pripravili, da se izpolni oporoka blagega rajnega škofa.

(„Trdnjava“) se pravi politično društvo v Celovcu, kterege pravila je vlada že potrdila, in ktero bo imelo prvi občni zbor 27. decembra t. l. v Celovcu pri „Sandwirth-u“ ob treh popoldan. — Na dnevnem redu je: 1. Odborovo sporočilo; 2. volitev predsednika in štirih odbornikov; 3. razgovor o delavnosti dežel. zborov; 4. posamezni predlogi. — Kdor hoče društvu pristopiti, se naj oglasi pri odboru. Plača se 10 kr. na mesec.

* (Prof. Andr. Einpieler) prevzame prihodnje leto vredovanje celovškega lista „Kärntner-Blatt“, in izhajal bode list po dvakrat na teden, vsaki pot ena pola.

* (Ministerstvo.) Grof Taaffe, ministerstva prvosednik, z svojimi privrženci je cesarju vložil prošnjo, naj ga odveže službe. Govorilo se je uže, da je cesar prošnjo sprejel i ministra Giskro za prvosednika imenoval. Doslej vendar še ni znano, kaj miali cesar storiti. Minister Giskra z svojimi privrženci pa je cesarju podal poseben memorandum.

* (Koncila v Rimu) ki se je začel 8. t. m., se je vdeležilo 35 kardinalov, ki niso škofii, 925 kardinalov-škofov, patriarhov, velikih škofov, 29 opatov, 32 glavarjev duhovskih redov, v vsem skupaj tedaj 1017 mož, ki imajo pravico posvetovanja i glasovanja. Zraven teh bode imelo opraviti pri zboru 100 papeževih bogoslovcev, kateri so se že dolgo učili latinski jezik stenografirati po različnem izgovarjanju, kakor je navadno na Francoskem, Nemškem, v Ameriki itd. Sicer bode posel imelo 50 uradnikov, dvorstvo papeževo in 124 prelatov.

Nekaj za — kratek čas!

Slovenec sreča nemškutarja, ter ga vpraša: „Kdo je več norec, ali tisti ki tepe, ali tisti, ki se pusti tepsti?“ Nemškutar odgovori: „Tisti, ki se pusti tepsti.“ — Slovenec dá nemčurju klofuto, ter pravi: „Ali zdaj sem ti dokazal, da si ti večí norec, nego jaz.“

* Slovenec i nemškutar se peljeta iz Višnje gore v Metliko. Slovenec vpraša: „Zakaj si ti nemškutar?“ — Odgovori mu oni: „Zato, ker le nemškutarji zmerom po vrhu plavajo.“ — Ko prideta na Novomeški most, prime Slovenec nemškutarja ter ga vrže v Krko. Ko nemčur v vodi na pomoč kliče, ga vpraša Slovenec: „Kje zdaj plavaš? Saj si rekel, da nemškutarji po vrhu plavate, tedaj ti tako nič ni hudega.“ Nemškutar jeclja: „Zdaj plavam še na vrhu, pa kmalo se pogreznem.“ — „Zadel si jo“, reče Slovenec, ter ga izvleče. Pavliha.

Da vže leta osemšterdeset'ga
Se je Dežman trudil za „Sloven'jo“,
Ki vže onda se je imen'vala—
Prva točka našega programa? —
Táko isto vsak se še spominja,
Kajti ni še let devet preteklo,
Kó je z Lovro Tomanom tud
Dežman
Ministerstvu ono prošnjo zročil,
V kteri se med tisuči podpisov
Tud njegovo je imé svetilo,
Próseč za — zedinjeno Sloven'jo.
S tega lahko sleherni posname
Kaj „doslednost“ Dežmana je
vredna. —
I takóva brezznačajna duša,
Ki ni vredna da jo zemlja nosi,

Hoče Svetcu nekaj zabavljáti
Ter mu nedoslednost očitáti!
Čujte Dežman, dragi moj kompare!
Če Vam res mrzi se nedoslednost,
I če hočete jo kaznovati,
Ne hudujte torej se nad Svetcem,
Marveč rábite proklete grablje,
Najpoprej za „svoje“ grde
žnablje.
A mazilo, kar ga še ostane,
Čegar lepe so lastnosti znane,
Na „nevrednega“ da ne zgubi se,
Prvi „Cene“ ž njim naj—
počea se,
I potem še druga vsa ščeneta,
Ki častijo dunajska — Prusca.
Pivčanin.

Nadeja.

Že tisoč let v jekleno kletko
Sloveniji zarja ni sijala;
Otožna nam se majka redko
Pod solncem jasnim je smehljala.

Al časi so se spremenili,
Izginejo nevgodni dnovi;
Ustaja zarja majki mili,
Ledeni padajo akovi.

Prisije solnce v svitu jasnem
Skoz zlata na izhodu vrata;
Otaja léd se, v dnevu krasnem
Slovenski brat objame brata.

Naj vrag mej nami, naj razsaja!
Slovenija zacvete mila;
Sovražna moč je ne omaja,
Ni vrag, ni škric, ni divja sila!
Vinko Gragorič.

Poslano.*)

Brez vsega ugovora najboljša i najčenejša knjiga, ktera je izšla v slovenskem jeziku, je v zadnjem času v založbi A. Reicharda i tovaršev, Via ponte rosso v Trstu, izdano **Evangelije po sv. Marku**. V malo polah obsega vse življenje, trpljenje in smrt našega zveličarja Jezusa Krista. Ni za poduk, ni za pobožnost ni nič bolj izvrstnega od tega dela sv. pisma. Prestavilo se je po vdeležtvu slavnega našega rojaka in jezikoslovca, profesorja dr. Miklošiča in po spričalu družega izvrstnega profesorja je prestava izvrstna. Svetopisensko društvo, ktero je sv. pismo že v 200 jezikih izdalo, napravilo je to izdatev, ktero prodaja po neverjetno nizki ceni — po 6 kr., da si jo more vse ljudstvo oskrbeti. Ono si je s tem za slovensko ljudstvo velike zasluge pridobilo.

Priporočamo knjigo vsakemu.

V Rakeku 30. novembra 1869.

V 3. listu „Jadr. Zarje“ sem jaz za pogorelce z Rakeka miloščine s tem pristavkom prosil, da bi se tem revežem saj toliko podelilo, da bi v stanu bili, učitelju v Cerknici biro odrajtati, katero je na pogorišču tirjal. — Jaz si nisem mislil, da sem se gospod učitelju zavoljo tega zameril, ker ga nisim hotel žaliti, ampak le dokazati, da so pogorelci res usmiljenja vredni, ko jim so vsi pridelki pogoreli, in še potrebnih dajatev (bire) odrajtati ne morejo. — Gospod učitelj pa, ne da bi mi bil hvaležen, ker sem zanj skrbel, razglasa mene po neimenovanem najemniku v oglasniku „Novic“ 27. oktobra t. l. za lažnika, in tudi v 5. št. „Jadranske Zarje“ od mene tirja, naj besede v prihodnjem listu prekličem, ker bi me drugači pred sodnijo tiral. — Da bode gospod učitelj videl, da se njegovega prtenja prav nič ne bojim, mu še le zdaj sledeče očitno naznanjam. Gospod učitelj v „Jadr. Z.“ sam pravi, da je dan po požaru na Rakeku biro pobiral, le tega noče pritrditi, da je tudi pri pogorelcih taisto imeti hotel. — Jaz mu pa tukaj še enkrat očitno rečem, da je tudi na pogorišče z pobirači prišel, in mu tudi dokažem, da so mu pogorelci i drugi vaščani, kateri so ogenj gasili, rekli, da mu, če hoče, vreče z ogljem napolnijo, ker se družega pri njih ne dobi. — Gospod učitelj naj tedaj mene le pred sodnijo tira, jaz te tega ne strašim, o tej zadevi mu vse rečeno z pričami dokažem in potem tudi v „Jadr. Z.“ naznanim, kaj je on s sodniško ovadbo proti meni opravil. — Ali tudi, da bi bil g. učitelj le pri posestnikih od nesreče ne zadetih biro zahteval, to od njega ni bilo lepo, in teško bi se v kranjski deželi učitelj našel, kateri bi kaj tacega storil; posebno če mu tega ni potreba, kakor v oglasniku „Novic“ neimenovani pisatelj sam razglasuje. — Polovico poslopja je na Rakeku pogorelo, vsi prebivalci so bili, ko je učitelj prišel biro pobirat, še prestrašeni, veči del njih pa je še na pogorišču gasilo. — Da to ni bil čas za biro, to je očitno, gospod učitelj bi bil za to lahko drug dan odločil, in gotovo bi ne bil najmanjše žal besedice slišal.

Da sem jaz z dopisom g. učitelja pred vsem svetom za trdosrčnega, neusmiljenega človeka razglasil, to ni res, jaz sem samo povedal, da je on prišel na pogorišče po biro; in če on i neimevovani pisatelj v oglasniku „Novic“ iz tega sklepa, da je to neusmiljeno, trdosrčno djanje, ne morem jima pomagati. — Kako da more neimenovani pisatelj v Novicah moj dopis očitno za lažnjiv razglasiti, tega ne vem, ker on gotovo ni z g. učiteljem prišel na Rakek po biro; — jaz družega, razen g. učitelja in njegovih pobiračev nisim videl, in je tedaj gotovo, da je le g. učitelj sam ali pa najet pisatelj odprto pismo v oglasnik „Novic“ poslal. — Ker ta dopisnik ni upal podpisati svojega imena, očitno je, da tega, kar je pisal, dokazati ne more. — G. učitelj napada celo mojo — ženo; o tem ga zavračam na sklep c. k. sodnije v Planini od včerajšnjega dne, ki mu je usta zavezal. — Gospod učitelj po najemniku v „Novicah“ razglasuje, de je on meni še takrat, ko sem županovo palico nosil, moral za zastalo biro rubežen narediti, jaz mu pa tukaj moram v oči povedati,

*) Za te sestavke vredništvo ni odgovorno.

da je zelo nehvaležin; saj dobro ve, da sem še le leta 1861 za župana na Rakeku izvoljen bil, da je bila bira od Rakovcev pri nekterih že od l. 1853 zastala, in da sem mu sam svetoval, naj zoper mene, kakor župana, rubežen vpelje, da zastalo biro lože stirjam, kar se je potem tudi zgodilo. Lepo zahvalo sem tedaj od g. učitelja dobil!!! —

Dopis v Oglasniku, da so bili meni tisti večer, ko se je na Rakeku nesreča pripetila, še celo zvonovi na poti, popolnoma dokazuje da g. učitelj in njegov neimenovani najemnik sama ne vesta, kaj storiti, da bi me, kakor pravita, za čudnega patrona po svetu razglasila.

Ali to jima nič ne pomore, ona dva o tej zadevi lažeta, in jaz sem še le po požaru govoril, da bi bilo boljše, da bi si bili Rakovci namesti dražih zvonov, gasilnice napravili, katere bi pri ognju bile gotovo več pomagale.

Da se daje g. učitelj v oglasniku „Novic“ očitno hvaliti, da je že 25 let učitelj v Cerknici, mož hvale vrednega obnašanja, in da ima že 3 (!) pohvalna pisma od svojih viših; njemu nobene posebne časti ne daje; star pregovor je: da lastna hvala smrdi, — in malo malo se nahaja učiteljev, kateri že 25 let službo opravljajo, da ne bi mogli 3 pohvalnih pisem pokazati.

Sicer pa ne vem, ali je v teh pismih g. učitelj, kakor usmiljen, dobrosrčen človek, ali samo zavoljo spolnovanja svojih dolžnosti pohvaljen. — Ker mene pisatelj v „Novicah“ popraša, koliko pohvalnih pisem da jaz imam, odgovarjam mu, da moja navada ni, da bi se bahal, če pa kdo želi moja pohvalna pisma videti, naj se k meni na Rakek potruji; sicer pa držim več na dela, nego na pohvalna pisma, ker vem, — kdo išče pohvalnih pisem, k d o jih največkrat dobiva, in k d o se ž njimi bahá in opravičuje.

Kakor mi je bilo v oglasniku „Novic“ svetovano, prosil sem tudi onega iz c. k. urada spojenega človeka za omenjeni diplom, ali on mi je odgovoril, da še nikdar ni od družega slišal, da sem lažnik, ko zdaj od g. učitelja in njega neimenovanega podpornika; njima pa toliko manj verjame, ker je popolnoma prepričan, da lažeta, kar jima tudi, če je potreba, pri vsaki priliki lahko v obraz potrdi. — Sicer Vaju pa on še prosi, da ga v miru pustita, ker mu vi gotovo ne morete prepovedati, če se njemu smejati poljubi — in on se ni samo mojemu, ampak tudi vašim dopisom srčno posmehoval.

Da „Jadr. Zarji“ ko mlademu časopisu ni zameriti, da je moj dopis sprejela, tega še opomniti ni treba, ker se to samo ob sebi umeje. Svoj dopis sem z imenom podpisal, in resničnost, taistega dokažem.

„Novice“ pa, če tudi že stara koklja, bodo se prepričale, da so, ko so pismo neimenovanega pisatelja v svoj oglasnik vzele, klopotce podgle, iz katerih se nikdar piščeta ne zležejo.

Nazadnje še očitno povem, da o tej zadevi nobenega odgovora dotle ne dam, da bodem mogel lažnjivost g. učitelja in njegovega najetega podpornika po sodniški razsodbi naznati.

Slavoljub Kane.

Po novem letu bo izhajala „Jadranska Zarja“ v večji obliki kakor doslej, tudi dvakrat na mesec, 1. in 3. nedeljo; cena se jej ne poviša.

Uredništvo stori vse, kar je mogoče, da bode list dober; zato prosi obilne gmotne i duševne podpore.

Prihodnje leto bodc, kakor kažejo vsa znamenja, Slovanom sploh, pa tudi Avstriji osodopolno leto; političnih vprašanj ne bode manjkalo. Tudi Slovani na Adriji bodo, zapleteni v ta vprašanja, morali se bojevati za svojo narodnost, ktera se jim hoče vničiti. „Jadranska Zarja“ bo tedaj imela veliko in sveto nalogo v duševnem boji pobijati krivice, ki se Slovanom godé i braniti prirojene njegove pravice.

Naročnino (1 f. 20 kr. za celo leto, 60 kr. za pol i 30 kr. za četrt leta) prosimo brž ko krž pod napisom: „G. H. Martelanec, vrednik v Trstu.“

V bukvarnici

A. Reichard & Comp.

via Ponterosso N. 3

je prišlo na svitlo

V SLOVENSKEM JEZIKU

EVANGELIJE

SV. MARKA.

Cena: 6 soldov.

V bukvarnici

A. Reichard & Comp.

via Ponterosso N. 3

je prišlo na svitlo